

De Veenarbeid en nog wat.

bewonderenswaardig hoe ze enkel op het oog en bijzonder vlug, turfhoopen tot prachtige piramiden weten op te stapelen, en op schepen, lood en lijnrecht, de bovenlasten in elkaar weten te schuiven, zoo mooi, als een metselaar het muurwerk. Buiten hun vak echter staan ze veelal met verkeerde handen, tenzij ze, door den nood gedrongen, hebben moeten aanpakken, en diensvolgens ten slotte hebben moeten leeren, ook met andere gereedschappen om te gaan dan die bij de turf-industrie in gebruik zijn.

Ziedaar een korte schets van wát er in de lage veenstreken op dit gebied omgaat. Dat dit soort nijverheid, in verval is gekomen tengevolge der verminderde vraag naar turf, in onze groote steden, is voor streken als deze, een ramp, die door allen gevoeld wordt. Als de verdiensten der arbeiders verminderen, vermindert ook hun koopkracht en het is de handwerkstand en kleine burgerij, winkeliers en bakkers, die dit het eerst komen te gevoelen. Gelukkig daarom voor deze oorden, dat, edele mannen, als b.v. den heer Janssen van Amsterdam, en anderen den laatsten tijd doen, wat eigen rijke gewestgenooten voor jaren reeds hadden moeten doen, nl. *den ontveenden grond opnieuw weer in cultuur brengen*.

Talrijke Hectaren woeste en vaak beneden water zittende ondergronden zijn, door tusschenkomst van genoemden heer in vruchtbare landouwen herschapen. En wie tegenwoordig deze streken te Terwispel en Beets in oogenschouw neemt, nu een groot aantal nette boerderijtjes zijn verzezen tusschen prachtige klaverakkers en met jong groen bedekte tuingronden, waarop, niet lang geleden, niets groeide dan riet en struiken, of wel, het zwarte veenwater de doodsche oevers nog steeds meer afknabbelde, *die staat verbaasd over de verkregen resultaten*. Deze ondernemingen vooral, maar ook de trek naar Duitsland zoowel als een jaarlijksche buitengewone rijkssubsidie en een voor ons gunstige wetswijziging, waardoor wij, althans sommige uitwonende groote grondbezitters, voor $\frac{1}{3}$

UITGEVEENDE WATERPLAS MET INGESTORTE HOOP BONKAAARDE
VAN JONGEREN DATUM.

van hun inkomen in den hoofdelijken omslag kunnen aanslaan, hebben de laatste jaar of vier de toestanden hier zeer ten goede veranderd. De baggerman vindt, tengevolge van genoemde cultiveering, 's winters op de drooggelegde en vroeger door hem afgeveenden grond opnieuw werk met het graven van slooten en wijken, zoowel als met het doorzetten en vermengen der verschillende grondsoorten, de uitkomst heeft reeds schitterend bewezen, dat, zoo al niet direct, dan toch op den duur, de geldschieter op deze wijze nog wel een matige rente zal kunnen maken.

De hoofdelijke omslag, eenmaal drukken der hier, dan voorheen onder het juk van vreemde dwingelanden, is sedert dien reeds met de helft verminderd. De bedelarij aan de huizen is zoo goed als verdwenen, en de uitgaven voor armwezen enorm verminderd.

Dat bedoelde verbeteringen niet, dan voor een zéér, zéér klein deel, te danken zijn aan eigen rijke gewestgenooten, die in de dagen dat het veen ongehoord duur was, daardoor schatten hebben opgehoopt, is een feit, waarvan ze zich, in den vreemde verkeerende, wellicht bizonder weinig aantrekken, maar dat hun desniettemin niet tot eer strekt.

Overigens is ook hier bewaarheid, dat op elke regel uitzonderingen zijn, en bijgevolg niet allen over een kam kunnen worden geschoren.